

نفوذ فرهنگی ایران در عمان - بستر معماری

تالیف:

د. ا. احمدی

انتشارات راز نهان

۱۳۹۸

سرشناسه	: احمدی، داود
عنوان و نام پدیدآور	: نفوذ فرهنگی ایران در عمان - بستر معماری / داود احمدی
مشخصات نشر	: تهران : رازنهان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۹ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۸-۱-۲
موضوع	: فرهنگ‌زدایی -- ایران -- تاریخ
موضوع	: Acculturation-- Iran-- History
موضوع	: فرهنگ اسلامی -- تاثیر غرب
موضوع	: Culture, Islamic -- Western influences*
موضوع	: غرب‌زدگی -- ایران
موضوع	: Westernization -- Iran
موضوع	: فرهنگ اسلامی -- ایران
موضوع	: Culture, Islamic -- Iran
وضعیت فهرست نویسی	: بومیای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است

آدرس: میدان انقلاب، رن جم، زاد جنوبی، کوچه دانشور، پلاک ۱۲، واحد ۲ شماره تماس: ۰۲۱۶۶۹۰۱۰ - ۰۹۱۲۲۲۳۰۲۶۹ آدرس الکترونیکی: raznahanbook@gmail.com آدرس سایت: www.raznahanbook.com	
--	--

عنوان کتاب	 نفوذ فرهنگی ایران در عمان - بستر معماری
مؤلف	 داود احمدی
صفحه آرا	 رضا کاوه
طراح جلد	 رضا کاوه
ناشر	 رازنهان
شمارگان	 ۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	 اول ۱۳۹۸
قیمت	 ۵۰،۰۰۰ تومان
ISBN: 978-600-448-1-2	

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۷	فصل اول
۱۷	ابعاد نفوذ گسترده فرهنگی؟ کشور در کشور دیگر
۱۷	مفهوم فرهنگ
۱۹	قدرت نرم (قدرت فرهنگی)
۲۰	عوامل ایجاد قدرت فرهنگی (قدرت نرم)
۲۱	رابطه فرهنگ و سیاست
۲۳	فرهنگ و رفتار سیاست خارجی کشورها
۲۵	فرهنگ بین‌المللی و سیاست خارجی
۲۶	مؤلفه‌های قدرت فرهنگی کشورها
۲۶	فرهنگ و نظام ارزش‌ها
۲۷	ارزش‌ها و مطلوبیت‌های سیاسی
۲۷	مشروعیت نظام سیاسی
۲۹	جمع‌بندی
۳۳	فصل دوم
۳۳	مناسبات فرهنگی ایران و عمان
۳۳	وضعیت فرهنگی جغرافیایی ایران
۳۳	جغرافیای طبیعی ایران
۴۲	جغرافیای انسانی و فرهنگی ایران
۵۰	جغرافیای اقتصادی ایران
۵۶	وضعیت فرهنگی جغرافیایی عمان
۵۶	جغرافیای طبیعی عمان

۶۲.....	جغرافیای انسانی و فرهنگی عمان
۷۵.....	جغرافیای اقتصادی عمان
۹۰.....	جغرافیای سیاسی عمان
۱۰۲.....	روابط ایران و عمان با توجه به اشتراکات تاریخی فرهنگی
۱۰۴.....	پیشینه‌ی روابط ایران و عمان
۱۰۷.....	شئون روابط ایران و عمان
۱۱۳.....	فصل سوم
۱۱۳.....	معماری ایران و عمان
۱۱۳.....	معماری ایران
۱۱۳.....	معماری پیش از اسلام
۱۱۷.....	معماری ایران پس از اسلام
۱۱۹.....	معماری معاصر ایران
۱۲۱.....	اقلیم در معماری ایران
۱۲۲.....	معماری عمان
۱۲۲.....	معماری پیش از اسلام
۱۲۳.....	معماری معاصر عمان
۱۲۴.....	اقلیم در معماری عمان
۱۲۴.....	کرانه‌های ساحلی
۱۳۱.....	فصل چهارم
۱۳۱.....	شواهد موجود از ردپای معماری ایران در عمان
۱۳۱.....	محیط‌های شهری و روستایی
۱۳۱.....	بافت شهری ساحل جنوبی ایران
۱۵۰.....	ابنیه و ساختمان‌ها
۱۵۰.....	بازار
۱۵۰.....	شکل بازار در اقلیم‌های مختلف ایران
۱۵۵.....	اماکن دفاعی ایران
۱۵۹.....	قلعه بهلا
۱۶۲.....	ابنیه مذهبی
۱۶۳.....	مسجد
۱۶۷.....	اماکن مذهبی عمان
۱۷۵.....	عناصر

۱۷۵.....	نوع مصالح در ایران
۱۷۶.....	نوع مصالح در عمان
۱۷۸.....	نقوش و تزئینات
۱۸۷.....	فصل پنجم
۱۸۷.....	سخن پایانی
۱۹۱.....	منابع و مأخذ
۲۰۱.....	پیوست: تصاویر

پیشگفتار

موضوع کتاب حاضر، یافتن وجوه مشترک آثار مشابه و عوامل مؤثر بر معماری تمدن‌های مختلف بوده و زمینه‌ی عملیاتی آن، میان رافعی نحفۀ یافته در بستر معماری و محیط کالبدی دو کشور ایران و عمان است. دامنه‌ی موضوع مربوط به گستره‌ی قلمرو سرزمینی کنونی و در طول تاریخ هر دو کشور بوده و مقیاس عمل در وسعت ادبیه تاریخی است. از این‌رو متغیرهای اصلی شامل زمان، مکان و در چارچوب آثار معماری در قالب بناهای تاریخی به‌کار آمده است. هرچند فضای زیست ایرانی محدود به مرزهای جغرافیایی و تنوع سکونت‌گاه است و زیست و بسیاری از شئون زندگی انسان نظیر هنر، تاریخ، ادبیات، اعتقادات و ... می‌توانند جزء این سبب مطالعاتی به‌شمار آیند، اما این کتاب صرفاً میزان و کیفیت نفوذ فرهنگی و تأثیر نظام تمدنی ایران را بر شکل‌گیری معماری کشور عمان موردبررسی قرار داده است. از آنجاکه روابط دوجانبه‌خوبی بین ایران و عمان در حوزه‌های دیپلماتیک، اقتصادی و نظامی حاکم است سعی بر آن داشتیم تا در این کشور پژوهش خود را آغاز کنیم. پیشینه تاریخی سرزمین فعلی عمان تا قبل از سال ۱۹۷۰م، مسقط و عمان نامیده می‌شد. برای اولین بار در حدود سه هزار سال قبل از میلاد، از عمان به‌عنوان جزئی از مملکت مگن شامل یمن جنوبی، عمان، امارات متحده عربی و بحرین) نام‌برده شده که از لحاظ مادی پیشرفته بوده است. در سال ۵۳۶ پیش از میلاد، عمان به تصرف کورش کبیر درآمد و جزئی از

بسیاری از پژوهشگران عرصه‌ی معماری بر این باور هستند که نفوذ معماری ایرانی در حوزه‌ی تمدنی و فرهنگی ایران ثبت شده است و اساساً هویت معماری این ناحیه بدون تکیه بر معماری ایرانی بی‌معناست و یکی از دلایل اینکه دنبال بررسی ریشه‌های معماری و نفوذ میراث معماری ایران در سواحل جنوبی خلیج فارس و دریای عمان هستیم این است که پیش‌تر در مورد بناهای هندوستان، افغانستان، تاجیکستان و ... پژوهش‌های ارزنده‌ای صورت گرفته است و حال باید با توجه به موانع یادشده دید که آیا معماری ایران در کشورهای عربی حوزه خلیج فارس نیز مشاهده می‌شود یا خیر؟

بنابراین مه‌ترین پرسش‌های پژوهش عبارت‌اند از:

- اشتراکات فرهنگی - معماری ایران و عمان چیست؟

- چرا تأثیر معماری ایران بر عمان مهم است؟

- نفوذ معماری ایران بر عمان چگونه صورت گرفته است؟

با توجه به جغرافیای نزدیک و سابقه‌ای که از روابط تاریخی دو کشور ایران و عمان سراغ داریم، چنین می‌توان انگاشت که احتمالاً معماری هر دو کشور نیز از یکدیگر تأثیر پذیرفته‌اند و لذا باید پژوهش‌هایی را برانگیخت تا به کیفیت این تأثیرات در چارچوب واقعیت‌های عینی بپردازد.

اگر این فرضیه اثبات شود، شاهد تثبیت نفوذ فرهنگی ایران در این کشورها نیز خواهیم بود که دیگر دچار نگاه مصادره کننده‌ی برخی از این کشورها در موردی همچون «بادگیر» و ... نشویم.

در پایان لازم است مراتب تقدیر و تشکر صمیمانه خود را از جناب آقای دکتر رضا سامه ابراز

دارم.

داود احمدی

زمستان ۱۳۹۸